



EKONOMICKÉ DOPADY ZAVEDENIA DVB-T V SR

Karol Hrudkay*

Abstrakt

Článok sa zaoberá ekonomickými dopadmi zavedenia pozemského digitálneho televízneho vysielania v SR a to jednak na domácnosti ale aj na podnikateľskú sféru a verejné financie. Podstatná časť je venovaná práve dopadom na domácnosti, ktoré v konečnom dôsledku rozhodnú o úspechu prechodu na digitálnu televíziu, a to z pohľadu možnosti príjmu televízneho signálu.

Úvod

Tlak na efektívnejšie využívanie frekvenčných pásiem vyhradených pre televíziu vytvárajú nové služby a technológie podporujúce mobilitu. Je preto nevyhnutná revízia medzinárodných koordinačných dohôd na európskej i svetovej úrovni, ktorá sa dotkne aj SR.

Proces prechodu na digitálne vysielanie si vyžaduje legislatívu, ktorá ho bude podporovať a nespôsobovať jeho zdržanie. Konkretizovať však ekonomické dopady je možné len v súvislosti s uceleným návrhom na legislatívne zmeny na základe jasnej legislatívnej stratégie. Základným predpokladom pre úspešný prechod od analógového na digitálne vysielanie je záujem vysielateľov, poskytovateľov/prevádzkovateľov vysielacích sietí a samozrejme obyvateľstva SR. Na priame financovanie pilotného projektu digitálneho vysielania neboli zo štátneho rozpočtu vyčlenené žiadne finančné prostriedky. Skúšobné vysielanie bolo financované priamo prevádzkovateľmi, ktorí boli vybraní vo výberovom konaní. Obdobnú situáciu je možné očakávať aj pri prechode od analógového vysielania na riadne digitálne vysielanie t.j. bez akejkoľvek priamej štátnej pomoci.

V procese prechodu od analógového na digitálne vysielanie možno očakávať rôzne ekonomické dopady. Ide najmä o dopady na obyvateľstvo a podnikateľskú sféru a neposlednom rade aj na verejné financie.

Digitalizácia televízneho (i rozhlasového) vysielania znamená predovšetkým rozšírenie liberalizácie mediálneho trhu, možnosť zvýšenia počtu vysielaných programov, keďže v porovnaní s analógovým vysielaním digitálne systémy dovoľujú v danom pásme umiestniť väčší počet programov a k tomu ešte niekoľko ďalších telekomunikačných služieb. Na základe uvoľnenia frekvenčného spektra dôjde k možnosti jeho ďalšieho využitia. Dochádza tak k zefektívneniu využitia frekvenčného spektra.

Vo frekvenčnom spektre je pri zavádzaní digitálneho vysielania nutné robiť veľmi rozsiahle presuny, čo si vyžaduje rozsiahlu medzinárodnú koordináciu. V dôsledku týchto zmien dochádza k postupnému obmedzovaniu funkcie analógových systémov, a tým i v niektorých lokalitách ku zhoršeniu príjmu existujúceho analógového vysielania.

* Ing. Karol Hrudkay

Výskumný ústav dopravný, a.s., Veľký Diel 3323, 010 08 Žilina,
tel.: ++421/41/5686 337, e-mail: hrudkay@vud.sk

Komunikácia s účastníkmi na trhu služieb audiovizuálneho obsahu a jeho prenosu k spotrebiteľom je nedostatočná. Odhliadnuc od výročných správ regulátorov služieb obsahu a prenosu (Rada pre vysielanie a retransmisiu a Telekomunikačný úrad SR) nie sú verejnosti bežne dostupné aktuálne údaje o štruktúre vysielania (terestriál, kábel, satelit), ich pokrytia územia a obyvateľstva. Obdobne sa to týka údajov o výsledkoch činnosti Skupiny pre digitálne vysielanie (SKDV), či priebežných výsledkov pilotného digitálneho vysielania. Informovanosť spotrebiteľov o prechode z analógového na digitálne vysielanie a jeho dôsledkoch je mizivá a zatiaľ neboli verejne dostupné ani výsledky žiadneho prieskumu, ktoré by na povedomie obyvateľstva o tejto záležitosti poukazovali. Záujem o digitálne vysielanie je evidentný len u poskytovateľov služieb prenosu, ktorí sa aktívne zapojili do procesu pilotných projektov DVB-T na Slovensku. Získaním frekvencií pre digitálny multiplex by mali mať zaručený odbyť pri poskytovaní svojich sietí.

Ukončenie analógového vysielania Slovensko deklarovalo EK v roku 2012, avšak v súčasnosti neexistuje žiaden záväzný termín pre začatie pravidelného digitálneho vysielania. Znamená to, že pôvodný plán začatia pravidelného vysielania v roku 2005 podľa materiálu „Národná politika pre elektronické komunikácie“, schváleného uznesením vlády SR č. 196 z r. 2003, nebol dodržaný. V tejto súvislosti je potrebné aktualizovať materiál „Stratégia a technické kritériá na zavedenie pozemského digitálneho TV vysielania v systéme DVB-T na Slovensku“, ktorý bol schválený uznesením vlády SR č. 589 z 27. júna 2001 a na ktorého ciele sa Národná politika odvoláva (uznesením vlády SR č. 5/2006 bolo ministrovi MDPT SR uložené do 30.6.2006 predložiť návrh stratégie prechodu na digitálne pozemské TV vysielanie a predsedovi Telekomunikačného úradu SR (TÚ SR) bolo odporučené vyhlásiť výberové konanie na poskytovateľov sietí pre digitálne vysielanie v systéme DVB-T do 30.6.2007). Faktom zostáva, že jedným z najväčších problémov je zdĺhavý proces medzinárodnej koordinácie frekvencií pre digitálne vysielanie.

Dopady zavedenia DVB-T na obyvateľstvo

Dopady zavedenia digitálnej pozemskej televízie a vypnutia analógového vysielania pozemskej televízie je potrebné starostlivo vyhodnotiť tak, aby bolo zrejmé, či si podstatná časť domácností môže s tým súvisiace zariadenie dovoliť zakúpiť.

Najväčšia časť obyvateľstva, ktorej sa to bytostne dotýka, je tá, ktorá prijíma televízny signál v súčasnosti prostredníctvom svojej individuálnej antény (určenej na príjem signálu v televíznych pásmach TV I, III a IV). V menšej miere sa to týka ostatných domácností, hlavne tých, ktoré využívajú signál z káblových sietí, príp. spoločných televíznych antén STA (pre túto skupinu domácností je potrebné prehodnotiť, či je vhodné investovať do ich obnovy – pozri ďalej).

Je zrejmé možné očakávať, že je nezanedbateľný počet domácností, ktoré vlastnia a aj používajú viacero televíznych prijímačov. V súčasnosti sa takýto štatistický údaj v SR nesleduje, podiel takýchto domácností (i s údajom o počte TV prijímačov v domácnosti) bol zisťovaný v rámci realizovaného celoslovenského prieskumu (pozri tab. 1). Vidieť teda, že viac ako jeden prijímač má takmer 38% domácností, priemer je takmer 1,5 TV prijímača na domácnosť. Aj v tomto prípade bude záležať na finančných možnostiach a spôsobe príjmu televízneho signálu v týchto domácnostiach, ako sa vysporiadajú s prechodom na digitálne pozemské vysielanie.

Tabuľka 1 Počet TV prijímačov v domácnostiach podľa celoslovenského prieskumu

Počet funkčných TV prijímačov v domácnosti	Relatívne zastúpenie domácností [%]
0	1,0
1	61,3
2	32,1
3 a viac	5,6

Následovný rozbor vychádza z dostupných štatistických údajov a odhadov, nakoľko niektoré potrebné údaje pre stanovenie požadovaných výsledkov neboli k dispozícii.

Posledné sčítanie sa realizovalo v roku 2001 (SODB 2001), kedy sa zistilo, že na Slovensku je:

- 1 884 846 bytov, v ktorých žije 5 298 937 osôb a že
- farebný televízny prijímač má 1 410 358 bytov, v ktorých žije 4 658 366 (čo predstavuje 74,83% bytov a 87,91% osôb)¹.

Keďže od dátumu uskutočnenia tohto sčítania (máj 2001) ubehlo 5 rokov, bolo potrebné upraviť tento údaj o prírastok bytov za obdobie od konania SODB do súčasnosti. Ku koncu roku 2005 teda v SR približne o 52 894 bytov viac, teda celkovo asi 1 937 740 bytov.

Aktuálnejšie avšak odlišné údaje poskytuje novšie štatistické zisťovanie Štatistického úradu ŠÚ SR (Zisťovanie o informačných a komunikačných technológiách v domácnostiach) realizovaného v januári 2005. Podľa tohoto zisťovania je

- 90,2% domácností vybavených televíznym prijímačom a z toho má
- 27,1% satelitný prijímač a
- 45,1% má signál z kábelovej siete.

Dá sa predpokladať, že domácnosti vybavené satelitným prijímačom majú aj iný zdroj televízneho signálu, nakoľko je relatívne malý počet používateľov satelitnej služby, ktorá poskytuje aj signál tuzemských televíznych staníc (názov tejto služby je Slovak Link).

Podľa posledných známych údajov TÚ SR bolo k 31.12.2003 v SR:

- 550 káblových distribučných sietí (KDS) so
- 720 840 účastníckymi zásuvkami
- t.j. priemerná KDS mala 1310 zásuviek.

Novšie údaje TÚ SR neposkytuje, lebo ich už ani nevyžaduje (podľa všeobecných povolení majú prevádzkovatelia KDS voči TÚ iba oznamovaciu povinnosť).

Údaje o držiteľoch registrácie retransmisie poskytuje aj Rada pre vysielanie a retransmisie (RVR), ktoré sú k 25.5.2006 uvedené v tabuľke č. 2.

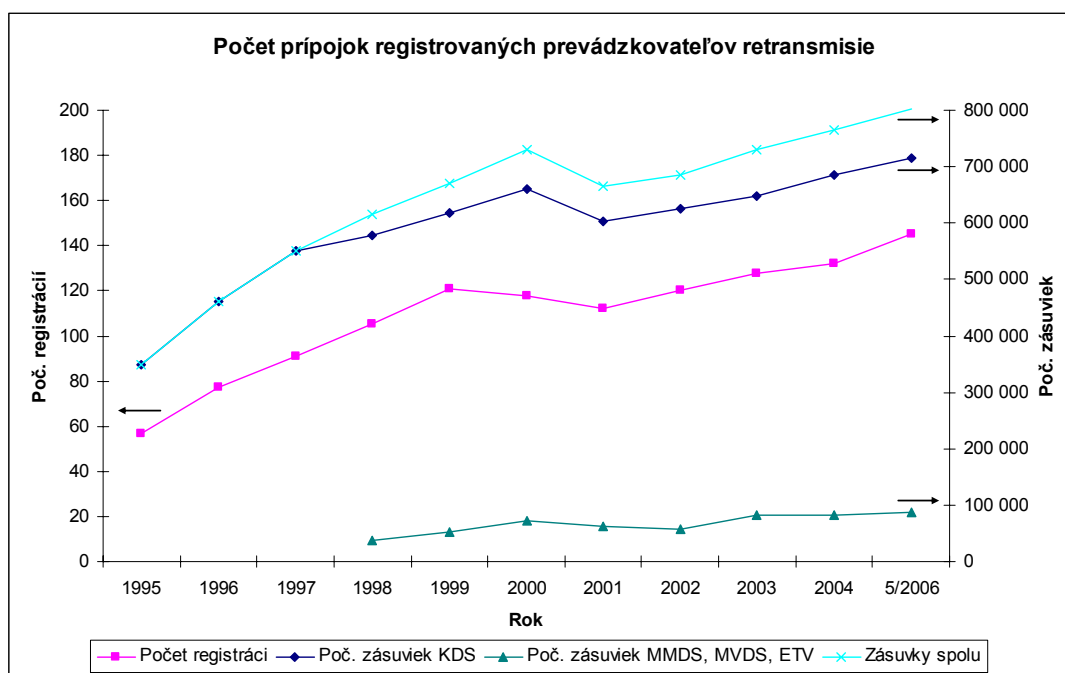
Z uvedenej tabuľky vyplýva, že dominantným hráčom na trhu KDS je UPC Slovensko, s.r.o. s celkovým počtom prípojok 336 766, čo predstavuje podiel na trhu približne 42% (KDS prevádzkuje v 28 obciach a MMDS v 4, čo znamená že prevádzkuje relatívne veľké kábelové siete).

¹ Na základe týchto údajov je možné predpokladať, že počet prijímačov a teda aj počet domácností vybavených TV prijímačom je značne vyšší. Súvisí to zrejme s tým, že pri sčítaní občanov neradi vykazujú údaje o svojom „luxuse“, naopak údaj z tab. č. 1 o počte domácností bez TV prijímača sa môže realite viac približovať, resp. môže byť v skutočnosti aj mierne vyšší (vyplýva to zo spôsobu realizácie prieskumu, kedy anketári navštevovali respondentov v domácnosti).

Tabuľka 2 Údaje o držiteľoch registrácie retransmisie podľa spôsobu šírenia

Typ siete	Počet prípojok	Počet držiteľov	Poznámky
KDS	715 710	131	Z toho UPC 316 766 (44,26% podiel)
MMDS	86 964	13	Z toho UPC 20 000 (23% podiel)
MVDS	262	2	
Spolu	802 936	145	Z toho UPC 336 766 (41,94% podiel)

Z nasledovného grafu (podľa údajov RVR) je vidieť, že trh v oblasti KDS je ustálený a je badať mierny medzoročný nárast.



Graf 1 Počet prípojok držiteľov registrácie retransmisie

Ako už bolo vyššie uvedené, dá sa predpokladať, že prechod na pozemskú digitálnu televíziu by sa v menšej miere dotkol abonentov služby Slovak Link, v rámci ktorej sa vysielala 13 rozhlasových programov a 5 TV programov – Markíza, STV 1, STV 2, JOJ a TA3 (prechod na DVB-T by sa týkal používateľov, ktorí by požadovali aj iné služby DVB-T alebo ponuka programov Slovak Link by sa nerozšírila a ponuka pozemského vysielania by bolo bohatšia).

Čo sa týka počtu sietí STA (spoločné televízne antény), údaje o nich sa nevedú, TÚ SR sa o tieto prípady zaujíma iba v prípade sťažností (napr. rušenia, nedovoleného vyžarovania a pod.), RVR táto oblasť registrácie nepodlieha. V materiále Stratégia a technické kritériá na zavedenie pozemského digitálneho TV vysielania v systéme DVB-T na Slovensku z roku 2001 bol uvedený odhad, že:

- v približne 16 000 sieťach STA je
- pripojených približne 370 000 účastníkov,
- čiže priemerná STA má 23 účastníkov (najväčšie siete STA majú 100 účastníkov).

V prípade prechodu na DVB-T bude treba tieto STA patrične obnoviť, t.j. nahradiť príslušné zariadenia, ktoré slúžili na analógový príjem (zosilňovače, meniče) za zariadenia potrebné pre príjem v systéme DVB-T. Ak budeme uvažovať iba 2 multiplexy t.j. 8 programov (predpokladajú sa 4 programy na 1 multiplex), v hlavnej stanici STA bude

potrebných taktiež 8 prijímačov DVB-T. Keďže cena takýchto prijímačov je vyššia ako cena bežných prijímačov (STB) určených na individuálny príjem (pretože obyčajne musia spĺňať vyššie požiadavky na technické parametre, sú spoľahlivejšie a musia spĺňať vyššie požiadavky na odolnosť proti klimatickým vplyvom), treba prebudovanie STA zväziť od prípadu k prípadu, a to predovšetkým podľa veľkosti siete (počtu účastníkov, príp. počtu ďalších programov resp. iných služieb) a podľa očakávaní účastníkov (zrejme ak bude hlavná stanica STA slúžiť iba ako „konvertor“ signálu DVB-T na signál analógovej televízie, t.j. PAL signál, účastníci nebudú mať prístup k ďalším službám, resp. benefitom, ktoré môže digitálna televízia poskytnúť, napr. interaktivitu, internet).

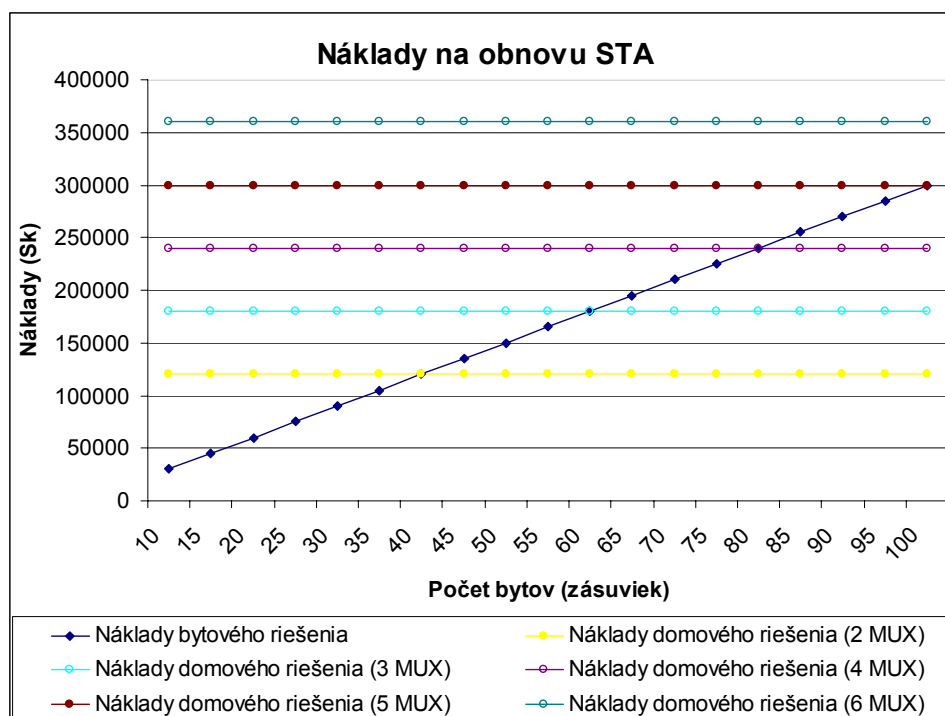
Druhou jednoduchšou alternatívou je, že STA bude už slúžiť iba ako distribučná sieť pre vysokofrekvenčný televízny signál s využitím zosilňovača alebo len frekvenčného meniča (je ťažké si predstaviť, že každý byt vo väčšom bytovom dome by mal vlastnú anténu pre individuálny príjem) a každá domácnosť by mala svoj vlastný STB (samozrejme v prípade, že pokrytie signálom DVB-T nebude natoľko kvalitné, že bude možný príjem na malú „izbovú“ anténu). V tomto prípade by mali domácnosti dostupné všetky poskytované vymoženosti digitálnej televízie, a to v závislosti od možností ich STB.

Pre jednoduchosť uvažujme, že:

- najlacnejšie STB dostupné na trhu určené pre štandardné použitie budú za 3 000 Sk,
- prijímače pre domovú stanicu približne za 15 000 Sk (predpokladá sa, že táto suma je aj s montážou).

Nasledujúci graf na takomto jednoduchom príklade ozrejmuje efektivitu investícií do obnovy siete STA (bytovým riešením sa označuje prípad, kedy má každá domácnosť svoj STB – predpokladajú sa rovnako drahé STB; domovým riešením sa označuje použitie STB hlavnej stanici STA). Je vidieť, že táto efektivita závisí jednak:

- od veľkosti STA (počtu zásuviek),
- od počtu prijímaných programov (multiplexov),
- od ceny „izbového“ STB (určuje strmosť) a
- od ceny „spoločného“ STB (určuje posuv smerom hore-dole).



Graf 2 Náklady spojené s obnovou STA sietí pri prechode na DVB-T

Pre úplnosť treba poznamenať, že domácnosti s príjmom TV signálu prostredníctvom KDS (spolu s mikrovlnovými distribučnými systémami, ako sú MMDS, MVDS) sa prechod na digitálne vysielanie dotkne najmenej. Dá sa predpokladať, že drvivá väčšina účastníkov KDS bude mať po zavedení DVB-T aspoň takú ponuku TV programov ako dnes, samotný prechod na DVB-T sa ich finančne nedotkne (prípadné investície operátora KDS do jej obnovy alebo vylepšenia účastníci KDS zaplatia nepriamo prostredníctvom platieb za služby).

Celkové náklady domácností v SR súvisiacich s prechodom na DVB-T sa skladajú z:

- nákladov na dovybavenie domácností prijímačom (STB) – bude sa to týkať najmenej 690 tis. domácností (pozri tab. 3),
- nákladov na obnovu hlavných staníc STA väčšinou z tzv. fondu opráv bytových domov – týka sa to približne 16 000 sietí STA, čo zahŕňa približne 400 tis. domácností (samozrejme, podľa vyššie uvedeného zjednodušeného rozboru časť STA sa neoplatí obnovovať a tieto STA sa prestanú používať a príslušné domácnosti sa presunú do predošlej „kategórie“ alebo sa pripoja na KDS).

Tabuľka 3 Odhad počtu domácností s individuálnym príjmom TV signálu

Typ domácnosti	Počet [tis.]	Poznámka
Celkový počet domácností (bytov) v SR	1 937	Pre jednoduchosť a rozdiely vo vybavenosti TV prijímačmi sa uvažovalo so všetkými domácnosťami 2
Počet domácností s KDS	803	Zdroj: RVR
Počet účastníkov Slovak Link	45	Odhad
Počet domácností s STA	400	Odhad z r. 2001 + polovica nových bytov od r. 2001 do r. 2005
Počet domácností s individuálnym príjmom	689	V prípade, že všetky STA budú obnovené pre príjem DVB-T

² t.j. podľa SODB 2001 bolo vybavených farebným TV prijímačom 74,8% bytov, podľa zisťovania ŠÚ SR o IKT (1/2005) bolo 90,2% domácností vybavených TV prijímačom a podľa celoštátneho prieskumu (12/2005) nemá TV prijímač iba 1% domácností

Na tomto mieste treba ešte zdôrazniť, že zavedenie DVB-T môže priniesť pre domácnosti s individuálnym príjmom ďalšie pozitívum, a to tým, že štát stanoví pre prevádzkovateľov vysielacích sietí také licenčné podmienky, ktoré umožnia týmto účastníkom príjem na jednu anténu (vysielanie z pohľadu prijímateľa signálu DVB-T bude uskutočňované z jedného vysielacieho miesta). Toto jednoduché opatrenie výrazne napomôže presadzovaniu sa DVB-T medzi obyvateľstvom, ale môže mať dokonca aj vplyv na výšku nákladov na vybudovanie vysielacej siete.

Z hľadiska ekonomických dopadov na spotrebiteľa/domácnosti je teda možné konštatovať, že digitálne vysielanie si bude vyžadovať od značného podielu domácností (cca 1,1 mil.) náklady na obstaranie si buď digitálnych televíznych prijímačov alebo STB resp. investície do obnovy STA, no z celoslovenského hľadiska by to nemalo mať však žiadny vážny sociálny dopad alebo vplyv na dostupnosť vysielania verejnej služby. Problematickými sa môžu stať iba nízkopríjmové domácnosti v ekonomicky slabých regiónoch a na vidieku (prieskum poukázal na to, že práve táto skupina má o digitálnu televíziu najväčší záujem a že medzi domácnosťami, ktoré sú ochotné investovať do STB, je ochota investovať viac ako 3000 Sk ojedinelá).

Dopady zavedenia DVB-T na podnikateľskú sféru

Vypnutie analógového televízneho vysielania a začatie vysielania podľa štandardu DVB-T prinesie v obmedzenej miere pre podnikateľskú sféru jednak negatíva, a to tým, že sa budú musieť situácii prispôbiť po technickej stránke, ale aj pozitíva.

Pozitíva budú spočívať v tom, že v rámci voľného trhu prinesie slovenským podnikateľským subjektom možnosť zapojiť sa do výroby potrebných zariadení pre výstavbu sietí pre šírenie signálu pozemskými vysielacími i pri prestavbe kábelových sietí a STA, ktoré distribujú takto šírený signál k spotrebiteľom. Po vypnutí analógových vysieláčov bude prechod značným prínosom aj pre vysielateľov (v súčasnosti podľa údajov MK SR šíri signál svojej televíznej programovej služby prostredníctvom pozemského televízneho vysielania 15 subjektov, pričom všetky subjekty šíria signál aj prostredníctvom KDS), pretože im môžu reálne klesnúť náklady za šírenie signálu v prepočte na 1 program (podľa skúseností zo zahraničia sa predpokladá pokles na úroveň približne 50 % zo súčasných nákladov).

Konkrétne sa výhody digitálnej televízie prejavajú aj u výrobcov televíznych prijímačov a set-top boxov, ktorí budú nútení prichádzať na trh stále s niečím novým, čo by oslovilo spotrebiteľov. Taktiež je možné očakávať zisky napríklad pri poskytovaní nových interaktívnych služieb, ktoré budú súčasťou súhrnného dátového toku digitálneho vysielania.

Negatíva spočívajú v nákladoch príslušných subjektov najmä v súvislosti s výstavbou nových technológií. Je totiž nutné vybudovať siete pozemského digitálneho vysielania vo frekvenčnom pásme, kde v súčasnosti pracujú analógové vysieláče, t.j. pôjde o spracovanie projektov sietí, projektov rekonštrukcií a výstavby, obmenu vysieláčov, prípadne postavenie nových stredísk a stanovišť atď.³

Negatívny dopad pre vysielateľa predstavujú dodatočné náklady na paralelné šírenie signálu dvoma spôsobmi (analógovo a digitálne) počas doby trvania prechodného obdobia (aj to je jeden z dôvodov, prečo je vhodné dobu prechodu skrátiť). Mnohí vysielatelia plánujú rozšírenie svojej programovej ponuky, čo si vyžaduje taktiež nemalé investície.

³ Túto výšku je nemožné stanoviť bez príslušnej legislatívy a bez znalosti obchodných plánov prevádzkovateľov týchto vysielacích sietí (kvalifikované odhady hovoria o 1 mld. Sk pre vybudovanie jednej siete, pre vybudovanie ďalších sietí bude treba cca 0,8 mld. Sk/sieť, pričom úspora sa dá dosiahnuť hlavne „zdieľaním“ jednak stavebných objektov a tiež komunikačných liniek).

Prechod na DVB-T sa, v obdobnej miere ako u obyvateľstva, dotkne aj podnikateľských subjektov – fyzických osôb – podnikateľov a právnických osôb. Podľa údajov STV, v tejto kategórii koncesionárov je evidovaných 13 620 osôb, ktoré mali prihlásených 46 484 TV prijímačov. Tieto si budú vyžadovať obdobné investície, ako to bolo rozoberané v predchádzajúcej časti pre obyvateľstvo.

Dopady zavedenia DVB-T na verejné financie

V oblasti verejných financií proces digitalizácie vysielania nevyvolá nárast pracovných síl vo verejnej a štátnej správe. Nároky na štátny rozpočet alebo iné verejné rozpočty súvisia s tým, pre akú podporu rozvoja DVB-T sa vláda, resp. príslušné ministerstvá rozhodnú, pričom budú rešpektované odporúčania EK. Ako však Komisia v stanovisku č. IP/05/1394 z 9.11.2005 konštatuje, „prechod na digitálne vysielanie sa môže oneskoriť, ak sa tento prechod nechá úplne na trhové mechanizmy; užitočné sú zásahy verejného sektora formou regulácie, finančnej podpory spotrebiteľov, informačnej kampane alebo dotáciami na prekonanie určitých zlyhaní trhu alebo na zistenie sociálnej alebo regionálnej súdržnosti“. Podpora rozvoja DVB-T zo strany štátu je možná len v rámci pravidiel EÚ pre hospodársku súťaž. Tieto pravidlá čiastočne upresnila EK, ako istú pomôcku, vo svojom vyjadrení k prípadu štátnej pomoci pre DVB-T v Nemecku.

EK odporúča v prípade poskytovania štátnej pomoci pre DVB-T zamerať sa napr. na podporu rozvoja prenosových sietí v oblastiach, kde je nedostatočné pokrytie TV signálom, poskytnutie náhrady vysielateľom, ktorí sú povinní ukončiť analógové vysielanie skôr ako im skončí platnosť príslušnej licencie alebo podporiť spotrebiteľov pri zaobstarávaní digitálnych dekódov (aby nízkopríjmové domácnosti nestratili prístup k televízii). Taktiež schvaľuje podporu pilotných projektov a podporu výskumu. Možné sú aj granty spoločnostiam na vývoj inovatívnych digitálnych služieb a dotácie vysielateľom na kompenzovanie zvýšených nákladov počas paralelnej prevádzky analógového a digitálneho vysielania.

Politická únosnosť podpory spočíva vo vytvorení takých podmienok pre rozvoj DVB-T, ktoré nepripustia zaostávanie SR za inými štátmi EÚ, trvalo nenarušia hospodársku súťaž a nebudú v rozpore so spomínanými pravidlami. Podstatné dva legislatívne kroky na podporu DVB-T boli už v Slovenskej republike uskutočnené schválením novely zákona o elektronických komunikáciách v NR SR dňa 13. 12. 2005. Žiaľ, tento zákon bol prezidentom SR do parlamentu vrátený.

Prvým významným legislatívnym krokom je skutočnosť, že používanie frekvencií určených na digitálne vysielanie by bolo počas prechodného obdobia do roku 2012 oslobodené od platenia úhrad. Predstavuje to protihodnotu za efektívnejšie využívanie frekvenčného spektra. Presná hodnota nie je známa, pretože mechanizmus platenia úhrad za používanie frekvencií na digitálne vysielanie nie je ešte špecifikovaný. Rádovo však pôjde o desiatky miliónov korún, ktoré môžu vysielatelia použiť pri budovaní sietí. Druhým legislatívnym krokom by bolo schválenie novely zákona o správnych poplatkoch (v rámci novely zákona o elektronických komunikáciách), kde by došlo k zníženiu poplatkov v položke 13, a tieto predstavujú významné zníženie nákladov pre vysielateľov, čo je možné považovať za podporu tvorby obsahu.

Na základe uvedeného je možné konštatovať, že v blízkej budúcnosti bude nevyhnutné viac ako doteraz zapojiť prostriedky štátu do procesu priamej podpory DVB-T. Je vhodné túto podporu rovnomerne rozdeliť tak, aby podporila dosiahnutie záujmov štátu, spotrebiteľov, vysielateľov a prevádzkovateľov vysielacích sietí pri prechode na digitálne vysielanie. Zostáva zabezpečiť primerané motivovanie záujmu spotrebiteľov a vysielateľov.

Vyššie spomenuté nepriame nástroje podpory je vhodné doplniť priamou intervenciou štátu. Pre spotrebiteľov je jedno z riešení podpora pri kúpe set-top-boxov všetkým koncesionárskym domácnostiam. Zodpovedalo by to všeobecnému očakávaniu, že oni by mali byť hlavní propagátori DVB-T. V prospech toho hovorí súčasný systém vyberania a použitia koncesionárskych poplatkov. Pre štát je vhodné podporovať budovanie siete v oblastiach, kde je v súčasnosti obmedzený alebo žiadny príjem pozemského vysielania na báze podpory investícií v niektorých špecifických regiónoch Slovenska. Je potrebné tiež zvážiť náhrady vysielateľom, ktorí sú povinní ukončiť analógové vysielanie skôr ako im skončí platnosť príslušnej licencie a urýchliť tak prechod na digitálne vysielanie.

Záver

V samotnom procese zavádzania DVB-T v SR možno očakávať rôzne ekonomické dopady. Ide najmä o dopady na podnikateľskú sféru a obyvateľstvo (dotkne sa viac než milióna domácností). Ak sa štát nerozhodne pre dotovanie zariadení pre príjem DVB-T, proces digitalizácie vysielania nevyvolá v oblasti verejných financií drastické nároky na štátny rozpočet alebo iné verejné rozpočty, ani na nárast pracovných síl vo verejnej a štátnej správe.

Literatúra

- [1] HRUDKAY, K. A KOL.: Sociálno-ekonomické a právne aspekty zavedenia pozemského digitálneho TV vysielania, VÚD, a.s., Žilina, December 2005
- [2] <http://www.rokovania.sk>
- [3] <http://www.statistics.sk/>
- [4] <http://europa.eu/>
- [5] <http://www.rada-rtv.sk/>
- [6] <http://www.teleoff.gov.sk>